

**Discursus Prædicabiles, Sive Viridarium Sacrarum
Concionum**

Paoletti, Agostino

Coloniae, 1677

Pars Prima. Si autem abiero, mittam eum ad vos.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55660](http://urn.nbn.de/urn/resolver.pl?urn=urn:nbn:de:hbz:466:1-55660)

remuntrum, abicit Christi faciliter supponit, ac spes præmii omnem tristitiam & amaritudinem pelit. Hinc Beda, ideoque capaces
huius iam facti erant, non ultra de morte ejus
curvantur, sed de promissione ejus munere lati-
tare, & dum ideo misericordia coelestis inspirare,
proficit ab angore tristissimi mentem illustrando
solvat. Verum quantum possit spes remu-
ntrum a præmio, hoc discrusu videbitur.

PARS PRIMA.

Sicutum ab uno, mittat eum ad vos.

Valerius Maximus recenset, Hegesiant Philolophum, ac Rhetorem tantum perfiuendis
et ratiocinii energijs, ut quadam die de misericordiis
humanae vita petorans, omnes auditores ut
uni generis mortes sibi inferrent, perfusaret:
Confusa oratione ageret de misericordia vita humana,
tanta decudis facultate valebat peritius, ut pluri-
mi ponte in mortem precipites darent. Porro re-
tributio præmii quanto potius ars declamanda
opera perfluebat? Hinc Divus Paulus,
in Galatas ad opere virtuosa impellens, nullum
quotundam medium, quam præmium sis proposi-
bit. Bonum faciens non desideramus, tempore
et in sua matrem: en remuneracionem. Thebae-
ni tempore publicam Lacedæmoniorum continua-
re in gane felicitatis servari, sic ut nec minima in-
tercava oritur discordia mirabantur. Hujuscem-
dum etiam scirent, sapientem aliquem, qui fin-
gula curiosius observaret, leges, ac modum vi-
tandi docaret, alegarunt. Igitur, & omnibus ex-
acte observaris Thebas redit, senatum ingredi-
tur, ac per respousum faciem instrumentorum,
quibus iustitia in reos advertit explicavit dicens:
Exclusi postea eis cives Thebani, quid Lacoonus
dilectionem faciat; nemo apud ipsos virtuosus est im-
punitus: sibi sua virtus præmia, sibi sua sceleri
supplcit. Si ergo hinc ergo frenum fuit coheren-
tis delinqüentibus, quomodo præmium non
est efficacis, ut animos ad virtutem exciteat?
sibi sua verentur præmia, sibi sua sceleri suppli-
cet. Sempronius Grajus dum paucos milites,
& quidem mactepe cum Amonibus, & Lucanis
dimicantes effellit, ut suos ad pugnam animaret,
ac violenter certam sedderet, cuique libertatem
ponens, utque velificari coepit, desiderium
voluerat præmium libertatis, ita eos redi-

ditit intrepido, ac tam animosè pugnare, ut
hunc hoste strato triumphariat. Henricus Quin-
tus Anglorum Rex in Gallos iutus militibus
suis spem præmii prædæ scilicet obtinendæ ante
oculos obversari continuo voluit. Hinc char-
acteribus aureis hæc, imperii spes alter futuri, vexil-
lis incidi voluit. Regis Margare filius dum ve-
nans in sylva à ferociissimo quadam leone inva-
detur, qui miserum dilaceravit principem,
eumque occidit. Pater tanto dolore est confectus,
tantumque ira in feram exarbit, ut leonem occisum
filiam in præmium pollicetur. Alcathoum hæc *Idem. 4.*
merces ita animavit, spesque præmii tantos ei spes. *fol. 766.*
ritus addidit, ut leonem dicerens exanguem *coll. 2.*
eum proflerneret. *Alcathous præmio illeatus gene-*
Ex Pan-
rovoferam aggressus eam confudit, ac proinde gener fami-
Regis effectus congruus fuit laurea compensatus. Atticis.
Non absumile Heroicum factum in facis Hille-
rius a pastorecula David, dum illeatus spes præmii,
quæ regio editio devincit Philistæam, Mi-
chol. Saulis filia in conjugem promitebatur,
cum fumidabili, ac Gigantæ illâ mole certa-
men initilego. *Virum, qui percutierit eum, dabit* *1. Reg. 17.*
Reg. divitius magnis, & filiam suam dabit ei. & do-
manum patris ejus facies abique tributo in Israël. Ge-
nerolus ergo puer, ut præmio illa obineret, &
particulariter ut Michol sibi copularet, ac gener
Regis fieret, pugnam aggreditur, & quidem tam
felicitate ut hostem sternet, eique caput adime-
ret. Pugnabit autem Abulensis, David non cupiditate
honoris, sed amoris, ut eam, quam amaverat, in *Abulensis*
uxorem regis filiam obtinaret.

7. David affuetus non solum ardua aggressi,
sed & superare, spem præmii sub oculis sibi
ponendo quadam vice cum Deo de observan-
tia, & qualitate divisarum iussionum tractans
dicebat: propter verba laborum tuorum, ego en-
seodavi vias duras, perinde ac diceret; præcepta
tua, & domine, difficultia observatu sunt; idcirco
omnibus viribus in id sum, ne ea violem, non so-
lum quia id aequitati convenit, sed specialiter
quia expresse, & clarè ea severè, ac sanctè obser-
vari ore tuo faxiisti; propter verba laborum tuo-
rum; en iussionem, Ego custodiri vias duras; ea
præcepta. Sed cui dixit vias duras; hoc est præ-
cepta difficultia? non, non ero, sunt suavia, ac fa-
cillima observare: qui corum executione faci-
cognit, non vias tortuosas, faxofas, invias, ac
spinofas, sed planas, amplias, abique offendiculo,
rofis vernantes, & floridas inambulare videntur.
Latum mandatum tuum nini; sicut David. Vel
ego hæc mandata non novi, vel tu experientiam

corum non habes; filiorum recens natum submittere circumcisioni, ex eo elicerem cruentem, abstinere a carnibus ciborum; forsitan sapidissimum latum mandatum tuum nimis? diebus Sabbathiis vetare ignem instrui, ne quidem cibis coquendis corpori humano luctuando necessariis, interdicere, non portigatur manus in foveam lapso, iuxta illud, sabbata sancta colo, de florore surgere nolo. An forsitan præcepta sunt, de quibus dicitur, latum mandatum tuum nimis? oculos mihi dare, ac aspectum puerilla formosæ permittere, & deinceps verare ne affectu voluntatis illa concupiscam, quod ex estamabili; quantumvis famelico, vel nudo cavere, ne manus in alterius opes meis succurreretis egestatibus inferat. An haec sunt latum mandatum tuum nimis? Si haec iusta sunt, quæ ad coelum ducunt, scio quid verax dixerit Meissias. Angusta est porta, & ardua est via, quæ ducit ad viam. Tam arcta, ut sanctus Petrus utroque pede distecto eam inambulare non potuerit, sed in cruce unum alteri superponere debuerit; ut sanctus Paulus, quia procerus, verticem a truncu procidere, sanctus Efraimus viceera ejecere; sanctus Bartholomaeus pellem detrahere necesse habuerit. Bene ergo dixisti. Cuspidi via duras, & non latum mandatum tuum nimis.

3. Sed quod ipse filius Dei de iisdem præceptis cum discipulis sermonem texens eadem suavia, dulcia, levia, grata vocet, id mihi indagine altiori scrutandum est. Iugum meum suave est, & onus meum leve; diebus Veneris, ac Saturni sibi temperare a carnibus, cibis vesigiosis, & crudis stomacho hanc conductentibus, tunc vigilias, tot quadrigeminas traducere, an haec sunt jugum suave, & onus leve? quod sim natus in mundo, degam in mundo, agam cum mundo, nec cogitationem unum habeam mundanam? quod sim carneus, nec ullam titillationem carnis sentiam? quod in me sit irascibilis, nec ullus mihi sit affectus iræ? si quis alapam infligit, ei oculi manus? si convictus nonnemo me petat, ei ego lingua benedicam: an haec omnia dici possunt jugum suave, & onus leve? His subintrat Theophylactus, & quod quantumvis præcepta divina aspera, ac difficilia apparent, nec onus humeris nostris aptum, sed jngum, ac pondus videantur, tamen si præmium, quod eorum observatione mereatur, spectemus, suavia, ac levia esse affirmit, suave, & leve; omnia mandata Christi dicuntur jngum suave, & onus leve; quoniam propter futuram retributionem verè brevia sunt, tñi ad breve

Matt. 7.
Luc. 13.

Matt. 11.
30.

Theophyl.

tempus gravia videantur. Hac de causa hispides, quas regius yates dura, ac ardua expersus erat. Cuspidi via duras: pollea calidæ leges, & suaves reperiens. Latum mandatum tuum nimis? & quoniam non intelligis quan-^o id prese id declarer? Inclinari cor meum ad faciem iustificationes tuas in aeternum propter retributionem. Hoc rotum ex eo provenit, quod premium, quod a Deo speravit sub oculis poluerit. Hinc ait sanctus Bruno, iustificationes tuas, hie Dñs est, mandata tua, quæ ego propter retributionem in vita aeterna facere propria voluntate decrevi. Et p. Theodoretus, inclinavi, &c. Etenim cum prope-^o xerim lucrum, quod hinc precepisti, voluntate bene/que pro his sudores suscep. Nec non Dñs p. Hieronymus. Ad faciendas iustificationes tuas, a hoc est, mandata tua in aeternum propter retribu-^o tionem vita aeterna, utiliam mares perspice. At p. tandem sanctus Pater Augustinus, propter qua retributionem dicit se inclinare cor suum ad faciem iustificationes Dei, ut in aeternum diligas, in a. aeternum merear habere quod diligis. Quid ergo p. miri si David dixerit, latum mandatum tuum nimis? & quoniam non ex arce cordis Apolloni p. mitterent afflictiones, lachrymas abolerent, suspiria temperant, frontem exporigent, vultum exhalant, dum magister eorum in diec. veftro bono abeo, ac Spiritum sanctum se in suffum primitus? Expedi ut ego vadam, mittam ad vos.

9. Elio, dolor summus nos invadet, quando magistrum suum abitum audierunt, atram quando vere nisi astabitis in Olivatum rupe calos ascendi, nec minimum signum doloris obmissionem vñis corporalis, & conversationis amantissimi sui magistri eos edidisse in facie reseru. Eum discedentem cœrent, nec cor moveret, nec lacrymam emitunt, nec ullum suspirium ducunt. Sed patienti, ac late animantiam jastram ferunt. Sacer texus hæc solum commemorat, videntibus illa elevatus est, & ubi bes suscepit eum ab aliis eorum. Et quidam obfervavit modetum; Inveniuntur eum ex p. solitudo, & nullam emittebant vocem, nullum geminabant. Revera quod, Apoloi audientes Chistum discellurum, adeo mactant, ut cor amore exuberat, videntes vero cum alcedet, ac a le avelli, nec geminit edant, oculi non turbentur, nec umbra doloris in vultu notetur, mithras paradoxo, ac incredibilis videtur. Sed iniquitas Apolostolus, ne redemptor eorum oculus subducatur, & ex vertice Olivano ad ripam Iherosolimam ad Jordanem.

Jordanis nos conseruamus. Hic Deus volens ad coram transferre sanctum vatem Eliam, dum hic interim sermones misericordia cum discipulis suo Elios, in illico curtus igneus, equi ignivomi eculo se deturabat, ac consumum furibundum & penitentiam ante pedes magni servi Dei filie termitum. *Cumque pergerent: nunc lingua quæ dolorem defolati discipuli, nimbus lacrymarum filiantes ex eis oculis, voces quas suspiris mixtæ ex profundo abyssi pectoris edebat, quomodo nunc præ dolore impatiens palmas concutens, nunc veltes discipulabat, exprimere posset, id est. Ceterum. Ceterum scripturæ dicte sufficit. Elias autem videbat, & clamabat, Pater mihi, Pater misericordia, & surga eum, & non vidit eum amplexus, apprendens vestimenta sua, & scidit illa. Nunc quanta sit diversitas inter Eliasum, ac Apostolos videtur. Illi nec signum ostendunt mortis, hic non nisi misericordia voces prodit. Hic afflitione adhuc, illi abru magna tristitia etiam hilum turbantur. An forsan tenebris diligebatur Elias ab Eliro, quam Christus à discipulis? minime, quoniam contrarium verum est. Unde ego cum quoniam exportare inquiram. Et cur Elias in deserto, et Iesus figura promisit in deserto Elias, & Apollinarius decessu teju nihil tale faciunt. Dispariatur hinc esse quod Angelus Apostolis promulga, eos Christum rufus viros, ac eum præfert, potius, Divus Chrysostomus autem, *Hoc iesu qui assumptus est a vobis in celum, sic tenet quoniam videtis eum emere in celum.* Eum rufus cernemus, & felix nuncius facilius ploratus, apage, apage, & Elios ego tibi compatis, jure clamans, & præ dolore veltes latentes, quia tuus magister abit, nec tibi apparuit Angelus, vel ains, qui te spes, quod ad te reditus sit, vel quod eum viros sis, soleret. Spes ergo boni promissa, remuneratio, vel præmii consequendum quantum non potest? Divus Chrysostomus dictas scripturas conferendo, ac necundo si edat. *Nec hoc faciunt Apostoli quod Eliasus feci ducatur: conficit vestimentum cum magistrum videtur elevatum ad celum: non enim habuit præfatum Angelum, qui Eliam promitteret advenire: neque iesu hoc faciunt, ideo Angeli stabant animos manu tristis platio revelantes.**

10. In meditatio urbis Solimorum atque nominis eius erat, quam Jebusæ occupabant, hæc quia antiquissima erat, & Israëlitum Rex armis tamen fugere non posset, in obsidione eam ad destruendum cogendam caxit, verum nonnullos obfici alegaverunt, qui ei velut irrituam dicerent;

nisi abstuleris cacos & claudos, non ingredieris huc: 2. Reg. 5. hoc ab Abulensis, intelligitur de Arce urbis in terra Abulensis, salem, scilicet de arce Sion. Hos cacos ac claudos ibi q. 6. fol. varie exponunt SS. Patres. Nonnulli dicunt Je- 4.6. col. 2. bus a deo inexpugnabile censuisse illud pro I. pugnaculum, ut nullus egat militibus, qui illud defendant. *Sed quod claudi, & caci existentes supra Abul. ibi. murum possent defendere urbem.* Alii affirmant, à q. 7. fol. Jebusæ in montibus collocatas quædam statua 47. col. 1. lapides, quas vocabant cacos, & claudos, non secusac olim ad ostendendum quæ inexpugnabilis & munita esset urbs Tyrus, ad eum defensionem locarunt in muris Pigmæos, ut immurent quod si soli sufficiabant ad defensionem urbis, arcem ad eam manutinere volebant, ut nullæ actione esset opus ad eam defendendam. *Id est milibus agentes, quæ dicant, nobis etiam nihil agentibus nullus poterit intrare in urbem, quia fortissima.* Et quod maximè arcem illam muniebat, erat murorum altitudo, quæ obsecrabis obstabat, ut minimum quid agerent obsecrari, vide posse. Audite nunc N. quod raturum stratagema non minus ingenuis, quam animosus miles nomine Joab, sic referentibus Hebreis, invenerit. Altissimam curavit truncari cedrum, ac prope mons solo infigi, & ramos superiores ad terram usque inflectens necessariis armis instrutus, ac laborem Regis Davidis manu gestans, taxatis funibus qui deprimebant arborē, paulatim atollit arborē quoque supereminet muros illius arcis permisit. *Excellens succidit cedrum: quam Didacus iuxta arcis murum terræ deposit, atq; assumptum ely- de la Vega: peo, arresto gladio vexillum regum ore gestans, ar- in festo S. boris summitem, quam fune inclinaverat, appre- Domini. hendens, mandavit palum attollit lataxi funi- fol. 600. bus in alium, donec arcis aquæ calmen. Et hoc & Abul. stratagema arcem expugnavit, Jebusæ vicit, ubi sup.*

ac Rex palam & propugnaculum tulit. Sed dicte N. quoniam hic miles tam raturum potuit invenerit stratagema? quoniam periculio tam aptero vita se objectit? In libro Paralipomenon editum regnum legitore. Rex difficultatem grande arcis a deo munitæ expugnanda cernens voce praeconis militem, qui modum arcis occupandæ, ac Jebusæ occidendi inventurus esset, cohorte donandum promisit. *Omnes qui percusseris Iebu- Paralip. c. saum in primis erit princeps, & dux. Quo intellecto 11. 6.*

10. Iesu filius Sarvæ periculis dictis se opposuit, & honore cohortis præfeci reportavit; & sancte si Rex nullum præmium propoluisset, nemo tam Didacus arduam suscepisset provinciam. *Quidam frenu de la Vega illi duci animum addidit, ut temerariam facinus ubi p.*

non alia vice labore, quos sufficerat, aduersa, que tolerabat deploravit. *In labore plurimi, in 2. Cor. 11.* carceribus abundantia, in plaga iuxta in odium, in 23. moribus frequenter, ter virgine casu sum, *jemel* lapidatus sum, ter naufragium feci, non sed die in propositum mani fu. *Et an tantos fultusne rigores, est momentaneum & leve? quonodo leve?* at Divus Chrysostomus: quonodo coronam praesupposuit nunc Chrysost. quidem in visibilium, & coram simul fuit leve. hom. 8. de Offendit brachia, & deuulantem siuatus est. *patentia.* Duos latrones in clivo Golgothae defungentes cur utrus Christum blasphemis persecutus de *Luc. 23.* huic pendebant; latronem blasphemabat, alter *39.* vere cum celebret ac Dominum Pandys exclaims: *memento mei Domine, dum venier in regnum tuum, regate in votis etet.* Quanvis fecilebus, cruce, patibulo sint pares, tamen non salvatur, alter datur, unum brachis petet ex parte, alterum brachis spem complexum credo. Ille, qui premium non speravit, cruce, in infernum, (fis agitum ubi non est spes) patavit; sed alteri, qui patadynum in spie habuit, crux, os, tormenta refutavit, i deoq[ue] mortem velut dulcem, & leviter cum complectebatur, videbantur. Spem verba sum. Divi Gregorii *hakut,* quippe quoniam adiuvum populus dicens, memento mei dum res.

11. *Hic est Divus Petrus, ecce in rupe Thaboræ
sua fuit, fuit tunc dies dominus constitutus in labo-
ratis imponebat voluntate, sciebat et libet. Ex-
cavauit hic in tabernaculo, ubi unum, Mysus u-
num, & Elia unum. Quædam est hæc charitas
Petri, ut fidate velit pro aliis: a sancto Pascasio
cristianusque, & nullam ob aliæ eam cauimus, nisi
qui gloriam fætemantur etiam sperabat, audiebat
opereas Petri servitutis officia, accumulare sibi
cum peregrinatione labores. Divum Paulum, quo
fundamento labore hujus mundi esse faciles, &
lives alterius, momentum. & leue nostra attribu-
bamus eam. Et quomodo postea ad Corinthios
scipit, *sapientia manu fuit summa præsens vir-
tus tua ut redire nos etiam vivere interrogare
velim, quomodo ergo momentaneum Chrysostomus**

32
inducit, sed sub premis beatitudinem, ut scilicet ser-
monem ipsum faciat gravorem. Imo, qui pellen-
do hominem ad virtutem, drachma remunera-
tionis, millenis exhortationibus, ac expressis jus-
tificationibus praestat. Ideo Deus hominem non velut
bellas, vultu lupino sed versus eum prono-
creavit, ut si per infortunium difficultatem in
bene operando, ac ei serviendo experiretur, sub
cortinis colli mercedem laboribus corresponden-
tibus consipiat.

15. Sed hodie homo est adeo obstinatus,

ut ei flectendo ad bonum, ac virtutum amorem

inflammando nec exhortationes, nec iusta, nec pre-
mia sufficiant.

Si confusas paupertatem, in fac-
tum tibi spuer, si ob amorem Dei suades, tole-
ret calamitatem mundi, tibi doctum vertere vide-
tur.

Si ad Eleemosynam erogadam egenis

Christi morientibus famae exhorteris, tibi need-
endum esse tempus respondebit; si dicas, ut inimico

ipso fecit, fratri suo se reconcilieret, occurret, si

hoc faciendum sit, portius ferro animam, veneno

vitam pellere se velle.

Si patientiam praedices, vi-
libus ac ignobilibus, & non ita qui genero sunt

animo tam conveante dicent. Si monas ut jeju-
nient, debiles sunt flamacho, si ut ore, vertigine

aguntur capit, si virgis se cadant, te coram

morte velles, si cilicis se amicant, te eos in pur-
gatorium ablegare respondebunt.

Ego ait ille

mundanus, tot admonitiones non curo, futura

non credo, mihi spes futurorum sunt mortuae,

resurrectionem non credo, praetentibus fruor, su-
cura, cui laber, linquo.

Huiusmihi pescatori illi simili-
les videntur (et fabulus enim docteinae morales ex-
trauntur) qui rete mati injectum dum atraheret, ac exploraret, inter alios pisces minutum solum

pisciculum cepit, & quia illo aro animalia lo-
quebantur, misericordia pesciculus sic aiebat: o pescator

quid ego tibi prosum? tu non vides quod exilita-

te mea, nec mens, nec venditioni serviam? fa-

nus me manumittere, & paulatim est pesciculus

piscis sic est, ac mea magnitudine tibi me cae-
vendendo, & lucrando nummos, consuleres. Op-
time virorum, quid te animalulum juvet tam

minutum? quod si me manus mitteres, et pesciculum pi-
cis fierem, acque runc, et agenam tuam, et empio-
riu[m] mensam ornarem. Quid pescatorem velpondi-
se ceuletis? valde inquit deliravero, si praefecas

bonum quantumque minutum, ac exile ma-
jori, quod habeo, si te rufus capiam, praepo-
num. O quor ob bonum exiguum praesens, quod

nomen boni non meretur, nec teruncio remane-
rationem, ac premium eterni boni, quod est

ALTERA PARS.

16. Quomodo tres pueri Sidac, Mifas, Aldo-

trago in fornacem, quae infernum alterum exhibebat, missi sunt, & non solum non in-

cineres non sunt redacti, inquit nec figurum doloris

existebat, & carbones robas putarunt, ac flammam

autulam amoenam, & ventum suavem celi-
erint, capere non possunt. Verbo, ille quis est in

camnum sis erat, & tamen Daniele referuntur, quod

Fornax succinaria erat nimis; ambulabant, iudebant, saltabant, exultabant in medi-
o fumo, ubi flammaz vehementissimaz erant. Et

ambulabant in medio flammaz lundantes Deum, & bene-
dicentes Domino. Quonodo hoc feci posse?

quænam potuit huiusfe rei esse causæ? si ad min-
icum recurrit, dubium evanescit, & quod

cessat. Ego quid Zeno est non proposito respon-
debam dicam. Tres pueri in illo sacro certaminis D. in

oculis Deum sibi proponere, non flammam premum pro-
futurum, non panam. Nunc ne quantum possit in-
spes premii, quod Deus promittit, confidemus.

17. Estne possibile quod mater filios suos cha-

ris, pignora viscerum torqueat videat, nec oculi

nimbos silent, quinimum generos, ac intercep-
tus, ne tormentum, ac crudelitatem tyanni se habu-
ant, sed libent anima dilacerationem, ac mor-
tem subeant, exhortetur: & quomodo septem

fratres in volvi tor, panis sufficiendis pates erant?

& quomodo vites habebant, vel unde cobus per-
suationibus matris, ne martyrum erant, nec vi-
tam existimarent? & ultimo specialiter, dum truci-
dabatur, animans aiebat: o mi charrisse, te
meum esse filium, novem mensibus hoc utero te
geflatum, trienio laetatum, ad hanc etiam te
me te productum recorderis, & si hac argumen-
ta crudelitatem tyanni contemnenda non nou-
sudear, oculos in colum conjice, & premium,

quod Deus tua patientia parat, attende. *Patens* l. *Ma-*

ter ut afficias eum. O feminam prudentem, ac sapientem! sic reciprocè filius matrem, matelli-
lum spes premii cælestis in tormentis se solubili-